

Djela, pripadala im, tiskaju se na temelju običajnih cikana li po dogovoru.

Nova predvođa, objava, oglas, žaljevi, raspisivanje i sl. počinjeni post. Stadionice u Beču za administraciju liste a Pulu.

Kod naručbe velja točno označiti ime, prezime i najbliže potku predvođenika.

Ukoliko isti na vremenu ne primi, eka li je javi odgovarajuću u otvorenom pismu, za koji se za plaća poštarske, ako se izvješće napiše "Reklamacija".

Cekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

Ugovorni urednik Jerko J. Hukulja.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom restu male stvari, a neologa sve pokvariti“. Naroda posluva.

Izdaje i tiska Iaginja i dr. u Puli ulica Gleda 1.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Notiznici dođeni se ne vratiće a podpisani se na čitavoj stranici na pričaju.
Preplaata se poštarskim stupi
10 K. u obič. } negodine
5 K. za sečku } odnosno K. 2-300.
5 K. 5- godina.

Ivan carovina vite polazina.
Plaća i vrata se u Puli.
Pojedini broj stoji 10 K. za
ostali zo 10 K. i Puli to je
izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u „Tiskari Engelse“ i dr. Vla-
dimira br. 1. Kamo tako se
osnovljiva i vratila preplaata.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Europejski rat.

Cega se je u poteku sukoba između naše monarhije i Srbije bilo bojati, to se je na žalost obištinilo. Iza rata naše monarhije sa Srbijom oborouale su se sve države u Europi, a većina njih se zaratile sa našom monarhijom i sa Njemačkom.

Na obranu Srbije prva je skočila Rusija, da ne nije imala tako nikavu povodu, jer je naša država bistro i jasno izjavila, da nema nikakvih osvajačkih težnja niti dirati u suverenitet i cijelokupnost Srbije, već jedino hote Srbiju da knji za poticajno umorstvo u Sarajevu i radi velikarske propagande u našoj državi, koja je očito ista za time, da otrgne nekoje djebove od naše monarhije i pripoji Srbiji. Rusija je dakle navedenjem rata Srbiji upotrijebila za izliku i naredila občnu mobilizaciju kopnene i pomorske vojske već onda, dok je sama zamolila njemačkog cara da posreduje te Austro-njemački rat lokalizira, ograniči samo na ove dve države te ne povrće u vrlog rata cijelu Europu.

Kad je za taj neiskreni postupak Rusije dozala Njemačka, poručila je odmah Rusiji u formi ultimatuma da u roku od 12 sati razoruža, jer će inače Njemačka biti prisiljena prihvatići „oruzja“. Isto je Njemačka poručila i Francuzkoj. Nedovršiti odgovor u danom roku, navelistila je Njemačka i Rusiji i Francuzkoj rat.

Rusija i Francuzka dakle svojim nadzvanijem (občom mobilizacijom) izvalile su na Njemačkom. Ni jedna ni druga

ga ne utinise to radi ljubavi prema Srbiji, na obranu Srbije, nego im je to bila samo izluka, dok imaju jedna i druga daleko važnije interese za povod rata. Rusija je, kako znano, zatvorena u Crnom moru, te njezina flota nesmije van iz Crnoga mora, jer joj je zatvoren prolaz kroz Bospor (Dardansko tjesno). Probiti to tjesno, otvoriti put svojoj floti da može iz Crnoga mora kroz Dardanski tjesnac, to su davno nastojanja Rusije i jedan od najvažnijih zadataka sve ruske politike jest nadati način, kako bi prisiliла europejske vlasti te joj dorvoje slobodan prolaz kroz Dardanelle. Tomu su se do sada pravilive maline sve europske vlasti, poglavito Turaka, u čijim rukama je Bojpor, Njemačka i Engleska. S Turkom bi Rusija lako obratunala, ali one dve druge bile su tvrdja kost; a Englezom se Rusija nekako nadodila, doduse ne radi prolaza kroz Dardanelle jer joj toga Engleska nebi ni da ne dozvolila, nego za navelu proti Njemačkoj, koje se opet Engleska boji radi konkurenčne na moru, gdje je Njemačka silno pojatala i dobro oborouala svoju pomorskou vojsku.

Francuzka pak ne može nikako zboraviti Njemačkoj aramotni poraz i ponizanje od god. 1871., kada je Francuzka bila sama potučena i Njemačkoj morala ustvu pomoći svoje drži provincije Elzas i Lotaringiju te isplatići još pet milijardi francaka u ime ratne odštete. Radi toga Francuzka uvek mieli na ravanče (revane), odmah

neće dirati u samostalnost i cjelokupnost Belgije i da će naknaditi sve eventualne stete, koje bi počinila njemačka vojska u Belgiji. Tu zavolbu njemačke vlade Belgija je pozivom na svoju strogu neutralnost odbila, na što se Njemačka proglašila u ratnom stanju sa kraljevinom Belgijom. Radi toga je Englezina da stili tobože samostalnost kraljevine Belgije, u koju kako rekoso nebi nitko dirao, navelistila Njemačkoj rat. Još prije toga pak, odmah nakon buknuća rata sa Francuzkom, njemačka je vojska provala u malu kneževinu Luksemburg i zaposjela, da tako spriječi provala Francuzke vojske preko te kneževine u Njemačku i da Njemačka iz te kneževine lako operira sa svojom vojskom proti Francuzkoj.

Engleska navelistila rat Njemačkoj.

Rusija, Francuzka i Englezka sačinjavaju od nekoliko godina amo nekakav trojni sporazum kao nekakvu protuteku trojnom savezu, što ga sačinjavaju Austro-Ugarska, Njemačka i Italija. Medusobni ugovor i ujetvi trojnog sporazuma nisu poznati javnosti, ali svakako je trojni sporazum uparen proti samoj Njemačkoj više nego li proti trojnom savezu, a sadnji europejski rat da je nastrojivati, da trojni sporazum sastoji u skupnosti oružja skoro više nego li trojni savez, posto treći član trojnog saveza Italija stoji u ovom europejskom ratu po strani, neutralni posmatrač dogodaja, te se Italija nije prihvatala marta premda su dve države, s kojima je u sarvezu zaraćene na svim svojim medjama, dočim je Engleska u ovom europejskom sukobu izvalila veoma neznačajnu izliku, povod, da se i ona omreća u rat u ovom sveeuropskom sukobu.

Njemačka naime, da uzmogue uspiješno voditi rat proti Francuzkoj s jedne strane, a a druge opet u bojarzi da ne bude zatočena od Francuze preko belgijske države, koja sa jugozapadne strane graniči sa Francuzkom a sa istočne sa Njemačkom, zamolila je u formi ultimata belgijsku vladu te doputati njemački i ojski predstavnici preko belgijskog teritorija. Antituranj, da

neće dirati u samostalnost i cjelokupnost Belgije i da će naknaditi sve eventualne stete, koje bi počinila njemačka vojska u Belgiji. Tu zavolbu njemačke vlade Belgija je pozivom na svoju strogu neutralnost odbila, na što se Njemačka proglašila u ratnom stanju sa kraljevinom Belgijom. Radi toga je Englezina da stili tobože samostalnost kraljevine Belgije, u koju kako rekoso nebi nitko dirao, navelistila Njemačkoj rat. Još prije toga pak, odmah nakon buknuća rata sa Francuzkom, njemačka je vojska provala u malu kneževinu Luksemburg i zaposjela, da tako spriječi provala Francuzke vojske preko te kneževine u Njemačku i da Njemačka iz te kneževine lako operira sa svojom vojskom proti Francuzkoj.

Naša monarhija u ratu s Rusijom.

Odmah u početku rata naše monarhije sa Sibijom poprimila je Rusija neprijateljsko stanovisko proti našoj državi mobilizavši svoju vojsku i baciv ju na našu granicu sa ciljem pripitomiti namjerom. Radi toga je prošlog četvrtka naš podanik na ruskom dvoru u Petrogradu predao ruskom ministru vanjskih poslova ovu notu:

Po naredbi moje vlaste časti se potpisani Austro-Ugarski poklicari staviti do znanja Vašeg: Etselencu, ministru vanjskih poslova, ovo:

Obrzom na prijeđeo čitavoje Rusija u ratu izmedju Austro-Ugarske monarhije i Srbije, kao i obziru na činjenicu, da je Rusija, uslijed ovoga konflikti — a po jednoj obavijesti berlinskog kabineta — započela neprijateljstva protiv Njemačke, i ova se tako nalazi u ratnom stanju sa

Godišnji izvještaj Državnih škola u Puli.

Skoška godina 1913. — 1914. zaključila se je na svim Družbinim školama u Puli, dne 15. jula, slutom Bosnjem i Zahvalnicom u crkvi Majke Božje u Sijani, uz prisutne školske djece predvodjene svojim učiteljstvom, te mnogobrojnjim narodom. Iza crkvene svetostani razdjeljile su se djeći školske svadobide.

Tekom školske godine bili su ovi važniji događaji:

Dne 16. septembra 1913. započela je školska godina uz običajnu crkvenu svećanstvu također u sijanskoj crkvi. C. kr. tot. Atol. nadzornik gosp. Fran Barbalić obišao je tekom godine više puta sve škole. Djece su se tri puta ispunjavile i to o Boštu, Uskru i na svršetku škol. godine, a nekoja se se i pribestile, te prišla sv. Krizmu.

Kako je običajno, predileta se je i ova jedina „Bošćonica“, koja je uspjela veoma lijepo, na opće zadovoljstvo mnogobrojnih učenika. Tome su prigodom podijeljena mnogošto sličnica dječki topke odijela, koja su se nešto kasnije sabranim između našeg naroda u Puli po našim vratima gospodjama i gospodjicama.

Za dan 29. junija bila je određena zavala „Narodnog Blagdana“. Već je bilo sve pripravno, te se na sve strane radilo i nastojalo, da bude ove godine zavala ispalta što bolje u moralnom kao i materialnom pogledu, kada nam u predvečer — kako je poznato — dne 28. 6. stigne tučna vijest, da su naši plemeniti i svima obilježeni prijestolonasljednik nadvojvoda Franjo Ferdinand i prejasna supruga mu vojvodičnina Sofija Hohenberg pola u Sarajevu od razbojnika i zločinace ruke atentatora Gavrila Prinčipe. Zato se, naravski, odustalo od namjeravane zavale, te se sav grad zavio u crno ruho u znak najdužljice žalosti. Dne 6. jula stihile su se u sijanskoj crkvi zadužnice za spomenute plemene pokojnike, kojim su pristupovala sva školska djece sa učiteljstvom. Tom je prigodom učiteljski zbor posao putem c. kr. tot. Foglivarstva pismenu načelniku Njeg. Velikanstvu na gubitku prijestolonasljedničkog para.

Bilo je priredjeno više manjih izleta, od kojih jedan i u Jadranske. Odlično bijesna da se prirede skupni izleti sa djećom u Vizante kod Altura, Slinjan i Valbandon, te da se zatrati dobrovoljno, da si djece pregleđaju oružjanu arsenal, ali radi grene sarajevske tragedije otpali su svi ti izleti kao i sve ostale svetostani.

Zdravje djece bilo je povoljno, osim jednog slučaja smrti jednog dječaka na slijanskoj školi.

Od 1. junija bila je uvedena samo prijepodnevnja obuka. Koncem škol. godine priredila se je u Čitaonici izložba, ruknih radnja, što su izradile marmne učenice pod vjetnim vodstvom svojih učiteljica. Sama izložba imala je krasan izgled, te se svak divio ljeputi i savršenosti pojedinih radnja, koje su pokazale, koliko se može postići marljivošć i dobrom voljom.

I ove godine bilježimo jedan napredak u našem školstvu, t. j. otvorenje nove dvorazredne mještovitke škole u Velom Vrhu i probiranje dvorazrednice na Kastanjeru na četverorazrednicu, koja se otvorila u ulici Besenghi, dočim je prošle godine bila na samom Kastanjeru. Sada imademo test škola sa ukupno 16 učiteljskih sili okupljući svemu i vjeroučitelje.

Broj djece i napredak u pojedinim školama bio je slijedeći:

1. Dvorazredna pučka škola u Sijani: Broj djece 182, ocjenjenih 162, neocjenjenih 20, promaknutih s odlikom 31, prvim redom 111, nepromaknutih 20. Napredak: 87%.

2. Dvorazredna fenska škola u Sijani: Broj djece 160, ocjenjenih 150, neocjenjenih 10, promaknutih s odlikom 26, prvim redom

110, nepromaknutih 12. Napredak: 92%.

3. Dvorazredna mještovitka škola u Kastropoli: Broj djece 105, ocjenjenih 101, neocjenjenih 4, promaknutih s odlikom 11, prvim redom 80, nepromaknutih 10. Napredak: 90%.

4. Četverazredna mještovitka škola u ul. Besenghi: Broj djece 202, ocjenjenih 193, neocjenjenih 9, promaknutih s odlikom 43, prvim redom 136, nepromaknutih 14. Napredak: 93%.

5. Dvorazredna mještovitka škola u Velom Vrhu: Broj djece 162, ocjenjenih 140, neocjenjenih 12, promaknutih s odlikom 29, prvim redom 97, nepromaknutih 14. Napredak: 90%.

6. Jednorazredna mještovitka škola u Vrudi: Broj djece 64, ocjenjenih 69, neocjenjenih 5, promaknutih s odlikom 10, prvim redom 42, nepromaknutih 7. Napredak: 88%.

Kako je iz gornjih brojeva razvidno, napredak je uopće dobar, što nam je najboljim jamtstvom uprijeh naših škola i za budućnost.

Sveukupni broj djece koja su ove godine polazila Družbinu školu u Puli, jest 865, što dolazi na svaku učiteljku sva poprijeđeno 58 djece. Lijepi je to broj, ali te mogao biti kud i kamo veći, kad ne bi naši hrvatski roditelji svojim djevcima po-

spomenutom državom — radi toga Austro-Ugarska smatra da se takojeg načini u ratnom stanju s Rusijom.

Iza predaje te note predane su ruskom poslaniku nabeckom dvoru putnici, čim mu je dan znak da odputuje iz Beča. Istodobno načineno je našemu poslaniku u Petrogradu da zatrazi u ruske vlaže putnici i odmah odputuje iz Petrograda, što je naš poslanik sa svim činovničtvom poslaničtvom učinio.

Crnogora u ratu proti našoj Monarhiji.

Iza balkanskih ratova sklopile su Srbija i Crnogora vojničku konvenciju, ili bolje vojničku uniju, to jest vojske jedne i druge države su zajedničke kad se jedna ili druga država zaplete u rat. Kako se Srbija načini u ratnom stanju sa našom monarhijom to se morala sa Srbijom u tome zdržati Crnogora, pak je ova u petak obavestila našega poslanika na Cetinju, da se Crnogora smatra u ratnom stanju sa Austro-Ugarskom.

Malo iz te obavesti odnosno navještaja rata naš poslanik je sa činovničtvom poslaničtvom odputovao za Cetinju.

Srbija u ratu s Njemačkom.

Srbija daleko od njemačkih granica do kojih neće nikada doprijeti niti doći u sukob s njemačkom vojskom, osim ako Prusijanci ne posjeti Srbijanice u njihovoj kući, navještia je Njemačkoj rat. Taj ko tak Srbije naše novine prosudjuju kao da se Srbija u ovoj krvavoj tragediji bijela pobrinuti i za jednu žaljavu epizodu. Ili pak, što je najvjerojatnije, ima taj korak tu svrhu, da njemačko postaničvo sa pravojom i njemačke državljane odpravi na teritorije Srbije, kako bi se oslobodila nepotrebni svjedoka svoje mizerije i neugodne kontrole.

Ratno stanje s Francuzkom.

U utorak je Francuzka vlast našemu poslaniku u Parizu grisu Šećenu (Šećenu) predala putnicu, to će reći da ide iz Pariza, te je isti dan Francuzki poslanik u Beču zatražio od naše vlade svoje putnice, koje su mu odmah predane.

Tome su diplomatski odnodi između naše države i Francuzke prekinuti, ili drugim rечima, naše monarhija i republika Francuzka nalaze se u ratnom stanju.

Tko sve ratuje u Evropi?

Kako do sada stvari stoje ratuju u Evropi među sobom osam država, dok četnačas samozauzimaju države stoje četiri familij do subje, da obrane tobole svoju neutralnost, ali u istina čekajući čas kad će radi vlastitih interesa ili drugiče pri-

nati tjudijske države, a da i ne govorimo o Slovencima i Česiima kojih imade u Poli preko 3000, a djecu njihovu upisani u našim školama mogli bismo nabrojiti na prethima jedes ruke, što je zaista zašto.

Družba nastoji, a koliko joj sredstva dozvoljavaju, da učeravlja svim školskim potrebočama. Opata se pak velika potreba, nekoliko naših zavarišta, kojih pomanjkanje je ugroz, da se na stotine naše djece gubi u tjudijskom moru. No i to se je bar donekle dobročito time, što su čarne nestre sv. Križa iz Diktatora otvorile svoje zavarište na Kastanjeru, koje polazi lijepe broj naše male dječice.

Sada tek do naših ljudi stoji, da svojom djecom i u buduće pune sve države. Mi ne čemo, kako i naši protivnici, da u našim školama raznarođujemo tođu djece, već tražimo, da naša djece ide u naše škole.

Dani i mjeseca za upisivanje za dođenju škole godine bili će na vrijeme objavljeni, a međutim očekujemo od svih hrvatskih i ostalih slovenskih roditelja, koji imade djece za škole, da ova upisa u narodne škole.

slijene umiesati se s ovom ili onom ratujućom strankom u rat.

Ratujuće države razdijeljene su u dva protivna tabora, i to Rusija, Francuzka, Englezka, Belgija, Srbija i Crnogora proti Austro-Ugarskoj i Njemačkoj, dokle toč proti dva. Proti našoj državi i Njemačkoj stope u ratu dakle tri velike (Rusija, Francuzka i Englezka) i tri male (Belgia, Srbija i Crnogora) države.

Hoće li se još tko iz Europe uplesti u rat, na to nema može svaki sledići dan donijeti odgovor bilo iz Italije, bilo iz Turške, Rumunjske, Bugarske, Svedske itd. Da do konca ratovanja neće ostati samo kod omjera 6 : 2, više je no sigurno, kao i to, da ih imo među „neutralnim“, koji čekaju i spekuliraju, da se onda u srednjem času stave na stranu jačega, ne bi li što profitirali.

Ako se uči broj ziteljstva, koje je do- gradnjima povučeno u ratovanje, onda ga ćemo preko tri stotine milijuna, računa li se samo europsko ziteljstvo na jednoj i drugoj strani, te protiv ziteljstva monarhije i Njemačke od kakvih stotina u deset milijuna stoji ziteljstvo onih drugih šest država, kojega će biti i preko dve stotine milijuna, dakle još jedan put više, nego li su strani Njemačke i naše monarhije.

Danas govoriti o konačnom izpadku ratovanja, bilo bi preurajeno. Jedni drže, da će biti obzirom na velike strive i krv, te troškove u novcu, kratkolrajno No drugi misle, obzirom na taktilku, što ju je za uzela Rusija, da bi rat mogao i dulje potrajanji. Ona, kao da će ruski Poljku preputiti njezinu sudbinu. Ali to je ratna takтика koja daje sljutili onamo, kao da Rusija nije ni sada baš napravljena za rat, kako nije bila ni g. 1909. ni g. 1913., kad je svjetovala Srbiji uznak, pak se samo pita, zašto se Rusija nije i ovaj put sličnim savjetom poslužila? Je li od stida, da u vremenu od šest godina i po treći put svoju štikenicu Srbiju ne ostavi na cijeliu?

Ili se Rusija misli poslužiti taktilkom svojih predja ispred stotinu godina, te provinika da oče zime dobaviti u svoju natrijiju? Samo ako ju protivnici ne pre varate, jer se tako zore, kao da hoće po spjeteš obratiti prije zimskog nastupa. Ili pak Rusija, imajući silan ljudski materijal i francuzski kapital, misli dugotrajnim ratnim stanjem fizički i finansijski izmiriti svoje protivnike i Taktika, koju bi Crnogora, Srbija i Francuzke mogele skupno naići. Ali tako sada isgleda, Rusija kao da misli najviše za se i na se.

Kako vidiš iz generalnog stotera u Beču i Berlinu glase, tamo su puni nade u povoljan uspjeh i pobedu, makar ih je test protiv dvojice!

Previšnja zapovijed na vojsku i mornaricu.

Njegovo Velikanstvo naš car i kralj kao vrhovni zapovjednik naše kopnene i pomorske vojske izdao je ova previšnja zapovijed:

Odjedveljeno bržaju vojni obveznici sviju Mojih naroda pod oružje i zastavu. Prijed nego što sam očekivao postignuta je ratna vredna obranbenje sile. Sveti Moj hrabri vojnici znade, da će mortali odbijati napa-

daje punu snagu i braniti s našim stavom naševnicima pravednu svar, koja spajaju čvrsto vero i vjernost u ratnim vrhovnim zapovjednicima. I ti junaci Mojih bra-

bri ideš u ponudnjem testiku borbenama u sveret. Sjetite se vaših predaka, koji su u nebrojenim bojevinama i bitkama znali se čarati berjek i izvrgnuti stvarne pobjede. Shodne vjrove primjer u hrabrosti i us- trajnosti i pokazati nepristupljivu ratni-

Vesti s bojnog kreševa.

Niti ovih osam dana nije došlo medju ratujućim strankama do većih i važnijih sukoba. Tek na granicama došlo je da manjih okršaja između predstraža, te čemo nastojati te dogadjaje u koliko su službeno objavljeni, redom zabilježiti.

Na granicama Srbije.

Naše čete se redovito i nesmetano skupljaju u frontu prema Beogradu, gdje je došlo do okršaja između naših i srpskih topova, u kojem otkršaju se istakli osobito naši monitori (ratne ladje) na Dunavu. Tač je 4. t. m. oko 9. jutro posao naš monitor Kereš na Dunav uz „Ratni otok“ prema beogradskoj tvrdjavi, da ponuka neprijatelja na otvorene valre, pa da se time ustanoće pozicije srpskog topničstva. Monitor došao je do 1800 metara blizu srpskog obala, do vrtova, što no leže između jugozapadnog dijela dolnine tvrdjave i grada.

U to su započele sa sjevero-istočnog kuta gorojeva i sa sjevero-zapadnog kuta dolnine tvrdjave arbake baterije Zestoko pučati na monitor. Paljbu su još podupirali topovi postavljeni u sjevero-istočnom dijelu grada i u tvorničkom predjelu. Ovi potonji topovi bili su markirani od dva na srpskoj obali smještena broda.

„Körös“ je plovila punom parom, te je pribivala topovski boj, dok nije došla izvan dohvata srpskih topova. Monitor je pogodjen od 6 granata, ali su se oskliznule nule o oklop, a djelomice oštetile samo nizane linene dijelove broda.

Međutim stalno je paljiti i naše topničtvo. Svjelo oštetilo je topnicima posao jer su imali sunce u očima, i beogradska tvrdjava bila raskrta kao nekom maglom, unatoč tomu naši su topovi još prije podne posvema niskutki cielo srpsko topničtvo.

Na našoj je strani jedan momak pao, a jedan je teško ranjen.

Srpski odjel na banovom brdu dao je, iako je prvo topovsko tanje pao u njegove redove, u divlj i bieg.

Posle podne naše je topničtvo nastavilo vatru. U 4 sati pošla je ciela monitorska flotila jedno 500 metara iznad Hunyadijeve kule, te se postavila u bojni red, da urne pod vatru topove u tvorničkom predgradju, te da ustanovi, u koliko je učinjeno srpsko topničtvo u tvrdjavi. Srpsko topničtvo nije odvratilo vatru.

Dan 5. kolovoza nastavila se borba, ali pojedinočni nisu još poznate.

Se bosanske srpske granice službeno se javlja, da je odio srpske vojske pokutao poslavši preko granice u Bosnu kod mještva Vardište i Ruda, ali je uz velike gubitke bio odbijen.

U subotu zarobili su ugarski bandari jednim odvraćajem nastupom kod Novog Makedona na Dunavu tri srpske parobroda za mnogo putnika i mnogo drvila i oko 50 vaguna živeša. Oružnici su napali parobrode sa više strane, zaustavide je i privredili srpsko topničtvo u tvrdjavi. Srpsko topničtvo nije odvratilo vatru.

Na granici srednje Galicije došlo je do malih okršaja. Nakon što je proglašen rat Rusiji, pokutali su srpske konjaničke patrole i odjeljenja pješadije da prođu u Austriju, ali su nakon zastote borbe bili prisiljeni na uzmak.

I na granici istočne Galicije došlo je do malih bitaka. Najteže je bila tada Podwolocijske gdje je austrijska straža napala pretečne žrtve neprijatelja. Na našoj strani 2 mrtvi i 3 ranjena. Rusi su osvojili na bojisti 20 mrtvih. Kod Nuovobrodskog na sjevernoj obali Visle u našoj su vlasti. Pojedno putuštanje svuda se pridružuje našim četama.

Na granici srednje Galicije došlo je do malih bitaka. Najteže je bila tada Podwolocijske gdje je austrijska straža napala pretečne žrtve neprijatelja. Na našoj strani 2 mrtvi i 3 ranjena. Rusi su osvojili na bojisti 20 mrtvih. Kod Nuovobrodskog na sjevernoj obali Visle u našoj su vlasti. Pojedno putuštanje svuda se pridružuje našim četama.

Na crnogorskoj granici.

Jos prije navještaja rata pravili su Crnogorci granicu i pokusali da prodru do Trebinja. Nata pogrančna vojska ih je nakon kratkog boja potjerala natrag. Crnogorci su brzo uzmaknuti, ostavivši vite mrtvih. Kod borbe protiv Crnogoraca podupiralo je naše čete tamozje putanju. Ova pravila Crnogoraca je flagranina povreda međunarodnog prava jer je našem poklisoru tek kasnije, na 5 i pol sati po podne izjavljen rat, te mu je na taj način oduzeća mogućnost da o tome izjavlji svoju vladu.

Crnogorci pokazuju veliku ratobornost proti našim granicama. U subotu su opet sa 4000 ljudi pravili istočno od tvrdje kod Trebinja, ali su bili krvavo odbijeni. Kod to u navale naši su izgubili jednog oficira i 21 vojnika a Crnogorci su ostavili na bojisti 200 mrtvih a mnoštvo teško ranjenih odveli su sobom.

Istog dana kušala je četa Crnogoraca iznenaditi našu posadu u Gadu kod Antovca, ali su bili na vrieme opaženi i hrabro odbijeni. U subotu je naš ratni brod „Szigetvar“ došao pred Bar u Crnoj Gori i topovima posvema razrulio postaju za brojav bez sica.

U nedjelju u 8.40 a. po podne počeli su Crnogorci testoko topovima strelići na Tivat (Teodo) u Boki Kotorskoj. Naši su odgovorili vatrom, te Crnogorci prestaže strelijanjem u 6 sati. Crnogorsko strelijanje ostalo je bezuspješno te našim pozicijama nijedno nikakve štete a ni četama nizake gubitaka.

Na ratno brodovlje koje se nalisu u crnogorskim vodama, blokiralo je svu crnogorskou obalu. To je javljeno od našeg vanjskog ministarstva svim poslanicima stranih država kod našeg dvora, polag propisa međunarodnog prava.

Na ruskoj granici.

Protiv Rusiji je vojna započela u petak poslije podne tuma, da su naši navalili na Rusu u predjelu kod Krakova. Jaki odio konjaničtva sa odjelom na dvokolicama i pjesadijom prešao je na rusko tlo, zauzeo mjesto Olkuš i Wolbrot u guberniji Kielce, te onđe stupio u savez sa sjemjakim četama, koje su došle od Cetinske i Bendzine. Pogranične visotina sjeverno od Novobrodskog na sjevernoj obali Visle u našoj su vlasti. Pojedno putuštanje svuda se pridružuje našim četama.

Na granici srednje Galicije došlo je do malih okršaja. Nakon što je proglašen rat Rusiji, pokutali su srpske konjaničke patrole i odjeljenja pješadije da prođu u Austriju, ali su nakon zastote borbe bili prisiljeni na uzmak.

I na granici istočne Galicije došlo je do malih bitaka. Najteže je bila tada Podwolocijske gdje je austrijska straža napala pretečne žrtve neprijatelja. Na našoj strani 2 mrtvi i 3 ranjena. Rusi su osvojili na bojisti 20 mrtvih. Kod Schwidrena istočno od Johannisburga i kod Grodtena između Lichtenberga i Soldau pokutala je jedna divizija ruske konjice da probije njemačku

Njemačka u ratu proti Rusiji, Francuzkoj i Englezkoj.

U početku neprijateljstva Rusi su na više mjestu pravili njemačku granicu, ali su bili od Njemačaca ubijeni i pogani preko granične. Na to su Njemi na više mjestu prorazili u Rusiju. Kod Schwidrena istočno od Johannisburga i kod Grodtena između Lichtenberga i Soldau pokutala je jedna divizija ruske konjice da probije njemačku

pogranicnu obranu. Nakon teške borbe njemačka vojska odbila je naval i potisla je Ruse na ruski teritorij kod Soldau Gubici su Rusi osjetljivi. U tom sukobu otel su Niemci Rusima osam topova i mnogo municije. Kod Neudenburga navela je divizija ruske konjice na njemačku brigadu, koja je potisla Ruse i naniela im velike gubitke.

Njemačko brodovlje progonoilo je u Baltekom moru rusko brodovlje i potisnulo rusku flutu u finski zaljev, gdje je ostala zatvorena. Blizu otoka Alanda nasukao se veliki ruski brod (dretnot) „Sant Andrej.“

Ruske čete povlače se sa njemačke granice premanutnosti zemlje, te su napustile rusku poljsku. Ruske oblasti i dele da su napastile Varšavu, glavni grad ruske poljske, te da je poljsko gradjauštvo u Varšavi ustanovilo narodnu vladu. Uz mak ruske vojske i napuštanje ruske Poljske daje naslućivati, da Rusima zadaje velike poteskoće mobilizacija. Rusija se ne usudjuje koncentrirati svoju vojsku na granici, nego je povlači u sredinu zemlje. To je znak nepripravnosti ruske vojske.

Njemačko-Francezki rat.

Niemci krive Franceze i ovi Niemce da su prvi prije proglašenja rata povredili granicu. Činjenica je pak da su jedni i drugi presli skoro istodobno granicu na raznim točkama. Tako je došlo do manjih okrseja u kojima su Francezi potisnuti preko granice. U tom prodiranju zauzeli su Niemci mjesto Briej sjeverozapadno od Metza. Pri zauzeću tog mjeseta bilo je zabiljeno 11 ljudi francuzke pješačke pukovnije br. 16, koji su odvedeni u jednu njemučku tvrdjavu.

U ratu sa Francuzom postigla je njemačka vojska veliki i vrlo važan uspjeh u Belgiji preko koje njemačka vojska operira proti Francuzu. U petak 7. t. m. zauzela je jedna eskadrona njemačkih konjica jako utvrđeni grad Lieg (Lüttich) u Belgiji. Taj grad je vrlo strategična točka za prelaz u Francuziju. Osvajanje tog grada pobudilo je u Njemačkoj veliko oduševljenje. U boju kod Liega pao je mnogo belgijsanaca; Njemački gubitci nisu još ustanovljeni, te čim se to zvodi biti će objavljeni. Pod Liegom zaručili su Niemci oko 4000 belgijsanaca, koje su počeli prevesti u Njemačku.

Kod Lagarde u Lotaringiji napale su njemačke sigurnosne čete jednu francuzku brigadu i potisnuli s velikim gubitcima. Niemci su Francuzima oteli jednu zastavu 2 baterije, 4 strojne puške i 70 zarobljenika. U tom boju pao je jedan francuzki general.

Kod Mühlhausena u sjevernoj Alzaci potisnuli su Niemci Francezi i potukli. Njemačke čete proganjaju neprijatelja.

Njemačko-Englezki rat.

U sukobu sa Englezom Njemačka nezabribi svoje kopnene vojske, nego će se protivnici sukobiti jedino na moru. Dosađe do takvog sukoba na moru nije još došlo već paze i progone protivno brodovlje gdje koje speže. Tako su prošli petak lovili i gonili engleski brodovi u ređezemnom moru njemački krasit „Goeben“, koji je bombardovao albansku obalu. „Goeben“ je ipak englezku i francuzku floti trentno umakao i ostao čitav.

Druugi njemački mal parobrod „Königin Luise“ na kolessi (tambure) bio je zatečen od engleskih torpednjaka kad je ispred englez. Ratne luke na uštu Tenu se postavljao u more mine. Engleske torpednjake su potopile njemački parobrod, ali se je potopio istodobno i engleski krasit „Amanion“, koji je predvodio torpednjake, jer je zadjeo na jednu od položenih mina. Kako je javlja, potoplju se od engleske, posade 130 ljudi a 150 je spaljen. Počela nije makedi parobroda brojila je 6 oficira i 114 momaka. Jeden dio posada je spalen.

Tako stoje do sada stvari na ratistu, gdje do sada nije došlo do većih bitaka a potom niti nema većih i većnjih uspjeha. Do odlučne bitke proći će još svakako više vremena dok se koncentriraju velike mase vojska. Obzirom na predstojeće operacije nije uputno da se već sada objavljuju vesti o tome.

Razne vesti.

Dužnici Istarske Posuđilnice u Puli.

Naša pučka blagajna učitala je ovih teških dana sjajno svoju dužnost prema onim, koji su imali u njoj uloženog novca na štednju. Kako druga velike banke u Puli, naša je Posuđilnica isplaćivala bez odkaza do 200 kruna na svaku knjižicu, gdjegod u izvanrednom slučaju i više premda nije bila dužna to činiti od kada je proglašen moratorij, to jest zakon o prisilnom počeku.

I ulagatelji su se poneli dostoјno. To je lijepo, ali nije dosta. Sada je red na onima, koji su dužni Istarskoj Posuđilnici, da plaćaju svoje obroke kapitala i interesa, da ih se ne nakupi odvije zaostatak, jer bi jim teško bilo kasnije sve nadomjestiti.

Za isplaćivanje otvorena je Posuđilnica (Narodni Dom prvi pod desno) svaki dan, od 11 ura do podne. Za isplaćivanje otvorena je svaki dan od 4 do 6 popodne. Take do daljnje odredbe. To neka zapamtite osobito oni dužnici, koji su ostali u Puli kod svoje dosadašnje službe u arsenalu i drugdje, na koju zaslubu, kako se običaje reći „ni ne dažji, ni ne kaplje“.

Za one koji su u Puli. Oglas

c. kr. ratno lučko zapovjedništvo dalo je već jučer javnim oglasom do općega znanja ove odredbe:

1. Pozivlje se stanovništvo grada Pule, da se čim prije obiskri hramom i gorivom za sebe i svoje ukucane za vrijeme od tri mjeseca.

2. Dobrovoljnom zapuštanju grada ne stoje na putu nikakove zapreke.

3. Pozivlju se, da ostanu u Puli oni stanovnici, koji su zaposleni za opće dobro.

Ovi jesu:

a) Osoblje opstojecih zavoda za rasvjetu i vodovod, vatrogasci, osoblje od bolnicu, ljekarnici, osoblje pogrebnih poduzeća, tvornica i leda, milinova na paru, kupališta, zavoda za pranje i sličnih;

b) poduzeća za prevoz;

c) dušobrižnici, liječnici, babice, inžiniri, mašinisti;

d) trgovci, kremlari, mesari, pekari sa svojim pomoćnicima i personalom;

e) zanatnici: kovači, limari, mehaničari, zidari, stolari, kolarji, bačvari, sedlari, remenari, postolari, krojči, milinari, tiskari, brijači, bolničari, trhonoše itd.

Ove osobe imadu u smislu objelo danjenog oglasa od dne 5. augusta t. g. uzeti potrebitu legitimaciju u roku od tri dana kod c. kr. kotarskog poglavarstva.

4. One civilne osobe, koje su zaposlene u vojničkim (mornaričkim) zavodima, moraju ostati u Puli.

5. One osobe, navedene pod 3. i 4., ako bude potrebilo, osigurat će se hranom, dodim one osobe, koje se ne budu odazvale gornjem pozivu, morat će Pulu zapustiti na dojdući nalog, koji će odrediti vrijeme, kada se ima grad zapustiti.

6. Kada se bude pozvalo da se imaju zapustiti grad, ići će posebno povjerenstvo od kuće do kuće da se uvjeri o izvršenju gornje odredbe.

Odl. c. kr. kotarskog poglavarstva

Pula, dne 11. augusta 1914.

C. k. zamjenstveni savjetnik:
SCHÖNFELD m. p.

Medjuto se u otpisu c. kr. kot. poglavarstva u Voloskom-Opatiji od 6. 8. 1914. br. prs. 158/3—14, kojim se gornja naředba namještiva prijavila načelniku, načelu ova klasična zagovetka liepoga hrvatskoga jezika:

„U smislu zadnjeg odjeka spomenutog §. 96 namještiva, da se na temelju prosvornog sporazuma sa pokrajinskim odborom, gosp. Dr. Andra Stanger, odvjetnik u Voloskom, da privremenim obavljanjem općinskih poslova povjeri.“

Na otpisu je potpisana c. kr. kot. poglavar Murat.

Zanimljivost brojaka. Neki M. P. piše u zagrebačkoj „Hrvatskoj“ slijedeće zanimljivo otkriće:

„Njegovo Veličanstvo nat siedi, vladar Franjo Josip I. stupio je na prieštolije godine 1848. Imajući na umu tu godinu kao i sadašnju 1914. — došao sam do jednog zanimljivog otkrića: Već u samoj godini 1848. bilo je u tim brojkama sadržano što će se dogoditi ove godine. Evo tog vrlo jednostavnog računa:

1848
18
48
1914

Godini nastupa na prieštolije našega kralja: 1848. pribrojimo iste mještine brojke i to 18 i 48 i dobivamo 1914, a to je godina velikoga sadašnjega rata.“

Ovome dodajemo mi još ovu kombinaciju: U ovoj godini navršuje se 66 godina slavnog vladanja Nj. Vel. cara i kralja; Njegovo Veličanstvo stupilo je na prestolje godine četrdesetstone u osamnaestoj godini životra. Zbrojimo 48 i 18 dobijemo zbroj 66.

Dakle kao da je u godini 1848. bilo već skriveno, što će se dogoditi g. 1914.

Amnistiju (pomišljavanje). U zadnjem smo broju u kratko javili, da je Nj. Vel. car i kralj pomilovao sve one, koji su se budi kako ogriesili o vojničke dužnosti, samo ako se sada odazovu pozivu pod pušku.

Danas donašamo potanko i obširno na koga svz i za koje pregradike se proteže to pomilovanje. Tu razjašnjuje ova člunica.

Njegovo cesarsko i apoštolsko kraljevsko Veličanstvo blagoizvoljeno je Prebajim svojim u Beču dne 2. svibnja god. 1913. izdanim rješenjem premišlostivo odredili slijedeće:

1. Svim onim austrijskim državljanima, koji su bili osuđeni ili protiv kojih je bio zametnut kazneni postupak zbog olijedalih, prije proglašenja oglasa o mobilizaciji počinjenih kažnjivih djela, naime: zbog usmjerenja noracanja (deva) ili izosticanjem od kontrole, ili zbog nepristupa na novčanac, ili niklu, nego faktično imo banknota.

Isto se moraju prijaviti i jednako poступati i proti onima, koji su papirnat novac davaju manju vrijednost u obvezniku, koji ga onda moraju usputiti.

Isto se moraju prijaviti i jednako poступati i proti onima, koji su papirnat novac davaju manju vrijednost u obvezniku ili niklu, nego faktično imo banknota.

Odlazak iz Pule. Prošlog petka bilo je ratno lučko zapovjedništvo naredilo, da imaju svi civilni stanovnici Pule ostaviti grad do 11. t. m. nu sutradan je ta na reda uvelguta. Da neki tko mislio, da je ta naredba sasvim ukinuta upućuje se gradjanstvu Pule, da je ta naredba samo odgodjena, jer bi mogao doći vrijeme te bude opet stavljeno na snagu.

Upozorjuje se pak občinstvo, da one osobe koje odlaze iz Pule na svoje trostotine ne trebaju posebne legitimacije; one osobe pak, koje nemaju za putni trošak, neke pristupe svjedočbu siromaštva i pođignu ne c. kr. kotarskom poglavarstvu legitimaciju te će im se dati likvidacija za besplatnu vožnju do mjesta, gdje se kune nastaniti.

Karpat občina Volosko Opatija. Opcinsko je zastupstvo u Voloskom Opatiji naredbom c. kr. Namještiva u Trstu od 5. kolovoza cr. g. br. LX—199. 1914. raspodjelo u smislu §. 96. ope. reda i ujedno je vlast imenovala svojim povjerešnikom donadačnjeg načelnika dr. Andrija Stangera.

Amnistija se proteže i na one osobe,

koje su koje od kažnjivih djela, spomenuti u prvoj alineji, počinile prije, nego što je na snagu stupio sada valjani članbeni zakon.

2. Svim onim osobama u staležu austrijskog domobranstva, koja staje pod kaznenim postupkom zbog prije proglašenja oglaša o mobilizaciji potinjenog bjeđegunstva ili nepokoravanja vojničkoj pozivnoj zapovijedi, po kaznenom судu se progone ili mogu otečekavati kazneno sudski progao ili disciplinarnu kaznu, oprat će daljnji kazneno sudski postupak i kazan, i to onima, koji su osuđeni, na taj uticaj, da će bez odlaganja pridoci, da udovolje svojoj vojničkoj službornoj obvezatnosti; nu oni, koji obnašaju čin, te su u vrijeme svog pridolaska bili kao bjeđunci već pro pismo izvan staleža stavljeni, gube svoj čin.

U bjeđegunstvu provedeno vrijeme ima se uračunati u službovo vrijeme.

Oprost kaznenog postupka i kazni ne primjenjuje se na sukrivce, dionike i one, koji su postali krivima zavadijanja na bjeđegunstvo ili na nepokoravanje vojničkoj pozivnoj zapovijedi.

3. To, što se amnestiju zadobivaču kazniva djela slijedi s drugim kaznjivim djelima, nije zaprijekom — ako osuda još nije stvorena — da se dolinim osobama podijeli amnestija; nu za poslige spomenuta kazniva djela ostaju odgovorni.

Naprotiv izuzimaju se od amnestije oni, koji su već osuđeni zbog kojeg po točki 1. amnestiju zadobivšeg kaznjivog djela i istodobno i zbog drugih kaznjivih djela; nu u pogledu takovih osoba u slučaju po stojanja uvaženja vrijednih okolnosti mogu se staviti posebni predlozi za pomilovanje.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Širite Našu Slogu.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga za ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mijenbene zajmove i uz mjesecnu otplatu te prima uloške, koje ukamačuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

„Croatia“ OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini dozvani osiguravajući zavod, Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palati, ugo Koravale i Prandevićeve ulice.

Predstavnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I. II. kat. Telefoni N. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo,

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete sljedeće vrste osiguranja:

I. Na tijednik život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj dobitljive i smrti, 2. Osiguranja mirata, 3. Osiguranja životnih renta;

III. Prodruženje od poslava:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica), 2. Osiguranja pokretalina (pokločista, dičanike robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.), 3. Osiguranja poljikih plodina (tita, sijena i t. d.);

III. Staklenica slično preostvu raspolaganja.

Zadruga imovina u svim odjelima iznosi K. 3,975.050.88

Godišnji prihod premije s pristojbama . . . . . K. 1,671.135.97

Uplaćene odštote . . . . . K. 6,400.996.52

Specijalni poslovi i aktivnosti na učešću su na poslovima uvođeno.

Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campi Marziale 5 I. kat.

Pozor!

Pozor!

Veliko skleđiste i zaliha

Šivačih strojeva

za krojače, postolare

Singer Šivači stroj

za obrt i domaću porabu

K. 76.

sa 5 godišnjim jamstvom i

Dvokolice

Premier Eska Helice, dvo-
helice Couris stope K. 150.—. Cenik
potiče franko.

Preporuča se: Svoj k svojim

Jon. Dekleva i sin
Govica, via Knutopla 1.

ALFA

Briš stroj za poređe krupe za blago

jeft najbolji parcijski ciljne svrhe

Parcijski poseban naprava za

pečenje rakije i alkoholice.

Naprava za separaciju posude

od vina i piva. — posudice za

rumenske boje.

Broj. državne ALFA SEPARATOR

BBG, ZAG.

Debro poznata trgovina

Ciaccomo Zudich

ulica Carducci broj 59.

Opel je otvorena. Preporuča cij. materijala ponovno bogato snabdijeveno

steklitic razne robe uz jedinstven cijenu.

Tko želi svoju sadašnju nesigurnu i loše

plaćanu službu promjeniti boljom,

tko traži dobar i lagani surugredni raslužak,

tko traži ugled i pouzdanje kod svojih

prijatelja i poznanika,

tko se može boji akvizicijskog posla, kad

se mu taj dobro isplati,

onaj neka bez otkrivanja saobići svoj naslov

na „Postoi predaj 47“, Ljubljana.

i razna moderna reba za kuću i kuću

sklopa raznačila uz najbolje cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stomnicki u Golja (Štajerska)

br. 314

Plaće po glavni cijenik o više od tisuću

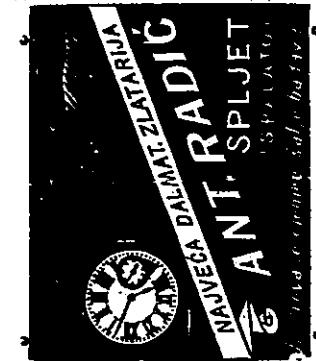
strani, koji se svakomu pošalje budava. Za

naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i

Amerike treba novac poslati unapred.

Himna

Družbe sv. Ćirila i Metoda prodaje se u korist Družbe tiskra Legionia i dr. u Pall.

AUSTRO-HRV. PAROBRODARSKO DRUŠTVO NA DIONICE U PONTO.

Ploviboden rod počin od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru. Punat-Krk-Šlavotuk-Mališka-Omišalj-Riška svaki dan tamno i načag.

Uvjeto pristaje u pondjeljak i četvrtak u Njivicama i sreda u Torkulu.

Baška-Vrbočki-Sv. Mariak-Sile-Riška svaki dan osim nedjelje tamno i načag.

Rab-Baška-Riška svaki dan u utorak, četvrtak i subotu tamno, u pondjeljak, sredu i petak načag.

Plovibeni redovi budava i franko.

Glavno odpravništvo: na Rici, Riva Crisifore Colombe 4, telefon 1264, — u Opštiji na gatu u vlastitom klesku, telefon 272.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditi

turskih srećaka.

6 vručenja svake godine! Buduće vručenje 1. kolovoza. 475.000 odnosno 375.000 kruna odv. franaka i lira iznose svakog dnevnog glavnog zgoditci skupine 5 odnosno 6 invršnih srećaka. 13 odvencen 9 vručenja svake godine! Buduće vručenje 1. kolovoza! Mjesečni obrok od K 4— dalje. — Cijen. naručnicima namješteni su nagrade i premije!

Izjašenja daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu stranu“

Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE

POKUĆTVA

Philip Barballi - Pula

Via Sisciano Br. 12. i Via Diana Br. 2.